

Zestiende preek over Johannes 14 vers 26

Maar de Trooster, de Heilige Geest, welke de Vader zenden zal in Mijn Naam, Die zal u alles leren en zal u indachtig maken alles wat Ik u gezegd heb.

Waarde Christenen.

Gelijk de Heere in het Oude Testament gewoond heeft in de tempel bij Zijn volk, zo heeft de inwoning des Heilige Geestes nu plaats in de gelovigen volgens 1 Kor. 3: 16, 17: *En weet gij niet dat gij Gods tempel zijt, en dat de Geest Gods in ulieden woont? Zo iemand de tempel Gods schendt, die zal God schenden; want de tempel Gods is heilig, welke gij zijt.* Ik ben nu bezig om te spreken van de werking en leiding van de Heilige Geest. Van grote personen worden grote werken verwacht, en dienvolgens hebben wij anders niet de heilzame werken, boven de natuurlijke gang der mensen te verwachten, van de Heilige Geest, die Gods kinderen, als levende stenen zijnde van Zijn geestelijk huis, komt te leren, wanneer de Geest uit de hemel neerkomt, om in onze harten te wonen, en ons te leren al wat ons ter zaligheid nodig is; zonder dat al het andere leren en prediken tevergeefs is.

Dat is die leer, die wij ook staande houden tegen alle dwalingen en geestdrijverijen, die menen dat de rede en 't verstand genoeg is om ons te leren. In 't Oude Testament in de tempel, waar de Heere zijn woonplaats had, daar was het, dat de Heere Zijn volk leerde, en met hen sprak en hun gebeden verhoorde. Nu is het dat Gods Geest Zijn kinderen niet anders leert, dan Jezus hen door Zijn Woord geleerd heeft.

De geestdrijvers zeggen, dat Gods Geest van Zichzelf leert; maar wij zeggen en houden staande, dat de Geest leert al wat Jezus sprak, en hetgeen Gods Woord ons voorhoudt, om naar die regel te wandelen. Dus voegt het de Heere ook samen: *Mijn Geest en Woord zullen van u niet wijken, noch van de mond van uw zaad tot in eeuwigheid*, Jes. 59:21. Is het dan zo, dat Gods Geest in ons moet komen wonen, en ons van binnen leren, of dat al het uiterlijk onderwijs tevergeefs is, en ons erger maakt; hoe moesten wij dan zien waar ons licht vandaan moet komen! Van de hemel; de Heilige Geest moet in ons komen om ons te leren. Het Woord is ook wel volmaakt, ja een licht voor onze voet, een lamp op ons pad, Ps. 119:105, maar de Geest van God is de eerste oorzaak van onze verlichting.

Het is dan geen wonder, en het moet ons niet vreemd dunken, dat wij, die leren, de zin van de Heilige Geest altijd niet kunnen uitdrukken; want een mens kan zijn mening niet altoos even goed voorstellen en uitdrukken. Kan een moeder de liefde en genegenheid, die zij tot haar kind heeft, wel terecht in kracht betonen en uitdrukken? O nee, Paulus, toen hij zo opgetogen was geweest tot in de derde hemel, waar hij gezien en gehoord had dingen die onuitsprekelijk waren, kon er niet veel van zeggen, het was onuitdrukkelijk, 1 Kor. 2 en 2 Kor. 12. Zodat het de rede en het verstand niet is om ons de waarheid te doen verstaan, maar het is alleen Gods Geest, want de natuurlijke mens begrijpt niet de, dingen die des Geestes Gods Zijn. Zij zijn hem dwaasheid, hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden moeten worden, 1 Kor. 2: 14. Maar Gods Geest leert ons geestelijk. De rede en het verstand zijn verdorven. *Het verstand des vleses is vijandschap tegen God, want het onderwerpt zich der Wet Gods niet, en het kan ook niet*, Rom. 8: 7.

De rede en het verstand zijn te kort, en de zaak Gods is te hoog, men kan daar niet bij, zegt David, Ps. 139: 6. Er moet dan een hoger licht komen, dat bovennatuurlijk is. God de Heilige Geest moet in ons komen wonen, en ons die hoge dingen doen verstaan. Want wie kan met zijn verstand bevatten de menswording van de Zaligmaker, of zijn opstanding uit de doden. Hier is het verstand te kort; daarover moeten wij versteld en verwonderd staande uitroepen, niet Paulus, Rom. 11:33. O

diepte des rijkdoms! beide der wijsheid en der kennis Gods, hoe onnaspeurlijk zijn Zijn wegen! Maar de rede en het verstand kunnen wel enige mindere dingen verstaan, voor zoveel en de rede goed zijn, en dus ver behoeven wij die niet te verwerpen; want als een ladder te kort is, zo maakt men daar wel wat aan, om de hoogte te bekomen, en men verwerpt daarom de korte niet; zo komt de rede en het verstand mee nog te pas; voor zoveel als het goed is, en verwerpt men het niet.

Waar komt het vandaan, dat slechte arme lieden, die niet hoog geleerd zijn, het Woord en die hoge verborgenheden horende, die verstaan: daar de groten, die zoveel eigen wijsheid hebben, het niet verstaan? Vraagt u waar het vandaan komt, 't is omdat God in hen gij komt wonen, en hen inwendig leert en zegt: *Mijn kind, dat is de waarheid, dit is de weg waarop gij moet wandelen.* Zij onderzoeken en overdenken dit Woord, gelijk die van Berea deden, die de Schriften onderzochten, of die dingen zo waren, als die van Paulus gesproken werden, Hand. 17: 11. Daarom is het dat onze Zaligmaker zei: *Ik dank U, Vader, dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en Gij hebt het de kinderkens geopenbaard. Ja Vader, alzo is het Uw welbehagen geweest.* Matth. 11: 25, 26. En daarom zegt Paulus: *Gij weet uw roeping broeders, dat niet vele edelen, niet vele rijken, noch machtigen, maar het arme van deze wereld heeft God uitverkoren, om de rijken te beschamen,* 1 Kor. 1: 26, 27. Het komt niet van 't verstand of grote wereldse wijsheid, of hoge studie, maar van een hoger krachtdadig werk van de Heilige Geest, die woont en werkt in onze harten.

- I. Ik zal nu mijn werk maken, om ulieden te leren hoe de Geest, die van de Vader gezonden is in Christus' Naam, een Vertrouster en Leraar is;
- II. op wat wijze dit geschiedt,
- III. en hoe nodig wij hebben getroost en geleerd te worden, en daarom de Heere ernstig moeten bidden.

I.

A. In de vorige leerrede genoeg getoond zijnde in welk opzicht de Heilige Geest *een Trooster* wordt genoemd, zo zal ik nu maar kort aantonen waarin die bestaat.

1. *De discipelen wandelden in de vrees des Heeren, en de vertroosting des Heiligen Geest was overvloedig over hen,* Hand. 9: 31. Dus hebben de gelovigen veel troost en vertroosting. Dit is 't eerste algemeen gevolg van des Geestes werken en bedeling, en de Trooster maakt de ziel gerust en vergenoegd temidden van alle rampspoeden en wederwaardigheden. Als er gemeld wordt van troost of vertroosting, daar heeft het betrekking op bekommring, angst en vrees; zoals Paulus, zegt. 2 Kor. 1: 5- 6: *Want gelijk het lijden van Christus overvloedig is in ons, alzo is ook door Christus onze vertroosting overvloedig. Doch hetzij dat wij verdrukt worden, het is tot uw vertroosting en zaligheid.* Dus zijn al de beloften van troost, en deszelfs uitdrukking in 't Oude en Nieuwe. Testament voorgesteld, tot verkwikking in en tegen benauwdheid.

2. Vertrouwingen ontstaan uit de vertegenwoordiging of aanmerking van een groter goed, dat het kwade overweegt. Er is geen troost dan van de Heilige Geest, en er is geen vrees of bekommring, waarin door Gods Geest niet gesterkt en daartegen getroost kunnen worde Zijnen de verdrukkingen overvloedig, nog meer overvloedig zijn Gods vertroosting, Rom. 8: 38, 39. 't *Gevoelen van Gods liefde in 't hart uitgestort door de Heilige Geest,* Rom. 5: 5, geeft in hen een klaar getuigenis dat ze kinderen Gods zijn, door Hem aangenomen, verzegeld, en gemerkt van God tot zijn eigendom, dat hij een erfgenaam is van al Gods beloften. En daarom is het onmogelijk dat een kind Gods niet zou roemen en triomferen in al zijn verdrukkingen.

3. Hieruit ontstaat al die vertroosting, waarvan de Schrift gewag maakt. Dus wordt het genoemd *een eeuwige vertroosting*, 2 Thess. 2: 16, *God onze Vader heeft ons liefgehad. en een eeuwige vertroosting gegeven*. Deze troost verdwijnt niet, omdat ij die ontstaat uit eeuwigdurende dingen. Er mag enige vergankelijke troost gegeven worden voor een korte tijd, door vergankelijke dingen; maar de blijvende vertroosting, welke wij hebben door de Heilige Geest, is van dingen die eeuwig zijn; eeuwige liefde, eeuwige verlossing, eeuwige erfenis.

4. Deze vertroosting is ook sterk, Hebr. 6:18: *Opdat de erfgenamen der belofenis een sterke vertroosting zouden hebben*. Gelijk sterke tegenstand ons soms bejegt, en tegen ons einde ons bekommert, wiens banden sterk zijn, zo is onze vertroosting sterk; zij is overvloedig en onoverwinnelijk, zij versterkt het hart in alle kwaden, en bebolwerkt de zielen, en maakt ze machtig en getroost om alles te ondergaan en te weerstaan hetgeen hen bejegt; want de troost is van Hem die is de sterke God, en daarom is ze ook dierbaar; dat de Apostel Paulus als een beweegreden aandringt tot gehoorzaamheid, Filip. 2: 1, Indien er enige vertroosting in Christus is. Zo gij enige waardij stelt op deze dierbare barmhartigheid van vertroosting in Christus, door deze troost van de Heilige Geest, laat het zo bij u zijn. Hij is de Trooster, gelijk Jezus Christus van 't werk der verlossing en onze zaligheid, is de Verlosser en Zaligmaker van Zijn Kerk.

5. Uit deze vertroosting ontstaat vrede, Rom. 15: 13: *De God der hoop vervulle u met allen vrede in 't geloof, opdat gij overvloedig mag zijn in de hoop, door de kracht van de Heilige Geest*. De kracht des Heiligen Geestes belangt niet alleen tot de hoop, maar ook tot onze vrede in 't geloof. Zo is het in de samenhang van deze belofte, Joh.14:26, 27. Onze tekst zegt: *Ik zal u de Trooster geven; en wat volgt dan? Vrede laat Ik u, Mijn vrede geef Ik u*. En dit geschiedt door de mededeling van de Trooster, de Geest, aan hen. De vrede van Christus bestaat in de zielsgevoeling van deszelfs aanneming met God in vriendschap. Zo wordt Christus gezegd onze vrede te zijn, Ef. 2: 14, door 't vernietigen van de vijandschap tussen God en ons, en wegneming van 't handschrift dat tegen ons was. Rom. 5: 1: *Wij dan gerechtvaardigd zijnde door het geloof, hebben vrede met God*. Een troostelijke overreding van onze aanneming Gods in Christus, is de grond van deze vrede; het sluit in: verlossing van de eeuwige toorn, haat, vloek en verdoemenis; zodat de ziel zoetelijk in vrede is, en het geweten gerust door Gods beloften, en liefde, en de genade van Christus in zich, die hen bevestigt, en de vrede Gods verschaft, die alle verstand te boven gaat, die hun harten en zinnen bewaart in Christus, Filip. 4: 7. En dit ontstaat in hen als een vrucht en gevolg van 't werk des Heiligen Geestes, en tot hun vrede is de vrucht des Geestes, Gal. 5: 22. Die ook is leven en vrede, Rom. 8: 6. Zodat al wat wij hebben, is van Hem en door Hem.

6. Blijdschap is ook van dit getal. De Geest wordt genoemd *de olie der vreugde*, Hebr. 1: 10. Zijn zalving brengt vrolijkheid met zich, Jes. 61: 3. *Vreugdeolie voor treurigheid*. 't Koninkrijk Gods is gerechtigheid, vrede en blijdschap door de Heilige Geest, Rom. 14: 17 en 1 Thess. 1: 6. Zij ontvingen het Evangelie met blijdschap in de Heilige Geest; ja met een onuitsprekelijke blijdschap en vreugdevol van heerlijkheid, 1 Petrus 1:8. Blijdschap te geven in 't hart der gelovigen, is het uitnemend werk van de Trooster, die hen doet roemen in de hoop der heerlijkheid Gods, Rom. 5: 2, dat de ziel draagt door alle verdrukkingen, terwijl de Geest de liefde Gods in hun harten uitstort, vers 5. Hij is een Fontein van water, die in de ziel opwelt, die vertroost en verkwikt, zodat ze in een geestelijke gestalte vol blijdschap van het hart, geniet een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde. De ziel overdenkt en voelt de liefde Gods, door de Geest der aanneming tot kinderen, waarvan Hij hen verzekert, zodat ze gerust zijn, vol leven, kracht en verzekering van hun eeuwige welstand. Deze voortgang van de blijdschap van het hart vindt men, Ps. 23: 5, 6: *Gij zalft mijn hoofd met olie; zeker zal uw gunst en liefde, goedheid en weldadigheid bij mij blijven al de dagen mijns levens*. Ziet Jesaja 35, doorgaans van die gevolgen van de vertrooster.

7. Hoop is ook een gevolg van deze werking van de Heilige Geest in ons en tot ons, Rom. 15: 13. De God der hoop vervulle uw ziel met blijdschap, opdat gij overvloedig mag zijn in de hoop door de kracht van de Heilige Geest.

Dit zijn zo de gewone gevolgen van de werking van de Heilige Geest op de harten der gelovigen; welke wij aanmerkende in hun oorsprong en gevolgen, van verzekering, vrijmoedigheid, en verwachting, dan zou meer onze gemeenschap met God in Christus blijken, en de Heilige Geest, die de ziel vervult met blijdschap, vrede en hoop, en de ziel verkwikkende met vrijheid, rust en vrijmoedigheid, als kinderen, die reeds in hoop zalig zijnde, zich verblijden in de hoop, en verwachting van de heerlijkheid, die eens aan hen zal geopenbaard worden, Rom. 8: 18.

8. Nog een werk van de Heilige Geest, door Christus beloofd, is *Zijn gunstgenoten te verheerlijken*. Joh. 16: 14: Hij zal Mij verheerlijken, want Hij zal het uit het Mijne nemen, en aan u geven; namelijk Zijn liefde, gunst en genade, door Zijn lijden voor ons verdiend. De Fontein van alles ligt in des Vaders liefde; de Zoon kwam om de Vader te verheerlijken. Hij zegt nog: *Ik zoek niet Mijn eigen eer, maar de eer van Hem Die Mij gezonden heeft*. De Zoon het werk der verlossing uitgevoerd hebbende, stond nu verheerlijkt te worden met de Vader, zo bidt Hij dat het zo zijn mocht, Joh. 17: 1: *Vader, het uur is gekomen, verheerlijk uw Zoon met de heerlijkheid die Ik bij U had voor de grondlegging der wereld*. Waarom de Heilige Geest gezonden is, en Zijn werk is de Zoon te verheerlijken, en ook ons die in Hem volmaakt zijnde, naar Zijn heerlijk beeld veranderd worden, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als door des Heeren Geest, 2 Kor. 3: 18. Die rust op ons, die Hij verzekert dat wij eens zijn zullen waar Jezus, ons Hoofd is, om Zijn heerlijkheid te aanschouwen, Joh. 17: 24.

B. Christenen, dus getoond hebbende op welke wijze de Heilige Geest als een Trooster, Gods kinderen vertroost, verkwikt, verheugt en alle geestelijke genade deelachtig maakt, zo laat ons Hem nu aanmerken als onze **Leermeester**.

1. Hij wordt gezegd ons te leren, Lukas 12:12: *De Heilige Geest zal u leren wat gij spreken zult*. En in mijn tekst: *de Trooster, de Heilige Geest, die de Vader zenden zal in mijn Naam, die zal u alle dingen leren, en indachtig maken al wat Ik u gezegd heb*. Hij is die zalving, die ons alle dingen leert. 1 Joh. 2: 27, Hij is de grote Leraar van de Kerk, tot Wien die grote belofte behoort. Joh. 6: 45. *Zij zullen allen van God geleerd zijn*. Er wordt gezegd van Gods Kerk, wanneer haar leraren gevluht en weg waren in een hoek, dat hun ogen hun leraren niet meer zagen; maar beter is het uitwendig alle leraren te missen en te verliezen, dan deze grote Leraar alleen. Vooralsnog behaagt het God van Zijn dienstknechten gebruik te maken, ofschoon de Geest krachtadig en zaligmakend kan werken, zonder hen, als zij weg zijn; maar zij kunnen niet leren zonder Hem, met het minste geestelijk voordeel. En zij die voorgeven leraar van anderen te zijn, en nochtans Zijn lering en bijstand verachten, zullen eens ondervinden, dat ze een werk ondernamen hetgeen hun niet toekwam.

2. De natuur leert ons ook, 1 Kor. 11: 14. De hemel en aarde leren ons, en zelfs de vogelen van de hemel, en 't kruid der aarde, in welke schilderij men Gods wijsheid, goedheid, grootheid, almacht, enz. ziet en leert. Maar de Heilige Geest, die de wereld niet kent noch ziet, die blijft en woont in de gelovigen, die Hij leidt in alle waarheid, en de dingen Gods in hun gedachten brengt, Joh. 14: 16, 17. *Die Trooster zou komen, en van Christus getuigen, en van Hem gezonden worden, om de wereld te overtuigen van zonden, gerechtigheid en van oordeel*, Joh. 16: 7, 8, en bij Zijn discipelen blijven. en Zijn lichamelijke afwezigheid vervullen. Zo, wordt Hij gezegd te spreken, leiden, leren, Christus te ontvangen, en aan anderen te vertonen, vers 13, 14. Dus leerde de Heere Jezus zijn discipelen wie Hij was, en wat Hij voor hen doen zou. Zodat mijn tekst alleen genoeg bewijst, dat de Heere Jezus een Goddelijk Persoon was, tot Wie men gaan moet om geleerd en onderwezen te worden door Zijn

goede Geest: Wie is een Leraar gelijk Hij, die des mensen rechten plicht verkondigt, als een Gezant en Uitlegger, Eén uit duizend, Joh 33: 23 en 86: 22. Zo van de Geest geleerd zijnde, zullen wij als Gods kinderen van de Heere geleerd zijn, Jes. 54: 13. Gevend ons een geestelijk gezicht in Gods belofte en de genade van het verbond; waaruit wij kennen wat men eisen moet, uit een geestelijke beschouwing van de barmhartigheid en genade, die God voor ons bereid heeft, om al ons gebrek uit de schatkamer van zijn algenoegzaamheid vervuld te krijgen.

Dit dient *tot troost* voor Gods kinderen, die zo klagen dat zij door de middelen der genade weinig of niet komen te vorderen, en menen dat ze klein verstand hebben en weinig kennis. Maar wanhoop daarom niet, de Heere zal met Zijn Geest nog komen, in u wonen, en die zal het u nog alles leren. Het gebeurt wel, dat men bijna wanhoopt, en dat God dan uitkomst geeft, als het Hem gelieft Zijn genadelicht te schenken; zodat Gods kinderen zonder troost niet sterven. Maar de Geest werkt in de ziel, en zegt tot hen: *Ik ben uw heil, vrees niet, wees goedsmoeds, uw zonden zijn u vergeven*. De Heere verbergt Zich soms wel voor Zijn kinderen, maar het is slechts voor een kleine tijd of ogenblik; Hij zal hen niet altoos verlaten, Jes. 54: 7. Houdt u dan altijd maar bij de Heere, en gebruikt de middelen der genade. Wees standvastig, onbeweeglijk, altoos overvloedig in het werk des Heeren, wetende dat uw arbeid niet ijdel zal zijn in de Heere, 1 Kor. 15: 58. Als u met Gods Woord bezig bent, zendt dan uw harten naar boven, wees zo opgetogen van gemoed, en recht geestelijk; 16: 14. Daar waren velen die Paulus hoorden prediken, maar in Lydia kwam de Heere met Zijn Geest, en die deed haar de waarheid van binnen verstaan.

II. Dit moet dienen tot vermaning en opwekking voor ons, om deze Geest in ons te krijgen; maar ik zal eerst vooruit stellen, *hoe God gewoon is te werken, wanneer Hij in 't hart van de mens komt*.

1. De Geest vat de mens bij de hand om hem te leiden, en doet hem verstaan al die Goddelijke waarheden, de zin van Gods Woord, het gevolg en de mening van God in dat Woord.

- (1) Andere mensen worden nog wel onderwezen, zo in 't algemeen naar de vorm; maar Gods Geest leert Zijn volk al de verborgenheden van Gods Koninkrijk verstaan, Matth. 13: 11, *maar de anderen is het niet gegeven*. Wij worden allen geleerd uit Gods Woord, dat wij ellendig, en door de zonden bedorven zijn, zo in 't algemeen; maar de Heilige Geest komt dit in 't bijzonder leren en overtuigt de mens in 't bijzonder van zijn zonden, Joh. 16: 8. De Geest zegt de mens waarin hij al gezondigd heeft, en doet hem zien de veelheid en grootheid van de zonden, wanneer Hij zegt: *Ik ben een hovaardig, gierig, lui, traag en onbekwaam mens, om God te dienen, en zo doet hen Gods Geest meteen zien de gruwelijkheid van de zonden, en deszelfs verdoemelijkheid*.
- (2) Nopens de leer van de verkiezing, het Woord leert in 't algemeen, dat er een middel van verlossing is voor de zondige mens; maar de Heilige Geest komt dan tot de mens in het bijzonder, en zegt: *dat middel is voor u, en de Heere Jezus is voor u gestorven*. De een mens gelooft in 't algemeen, de andere in 't bijzonder voor zich, en neemt de toevlucht tot God in Christus, grijpt Zijn sterkte aan, en maakt vrede met de Heere, zich benaarstigende Zijn roeping en verkiezing vast te maken, en Zijn zaligheid uit te werken met vreze en beven.
- (3) Aangaande het derde deel van de dankbaarheid, zo leert het Woord in 't algemeen, *de Heere lief te hebben, Hem te dienen en te vrezen, en nauwkeurig God te gehoorzamen naar Zijn Woord*, en dan weten de mensen wel, want dat wordt hun uit Gods Woord geleerd, en alle leringen algemeen zijn. Maar de Heilige Geest komt dan, en leidt de mens door al die algemene wegen tot bijzondere daden, want de leringen zijn gemeen, en onze werken zijn bijzonder, maar Gods Geest komt en neemt de mens bij de hand, en leidt hem op de weg van waarheid en deugd, zodat ze de waarheid verstaan, en daardoor vrij gemaakt worden, als ze de leer van onze Zaligmaker versieren door een Godzalige wandel, dat is door de Geest te leven en te wandelen, Gal. 5; Rom. 9. *Die zo door Gods Geest geleid worden, zijn kinderen Gods*.

2. De Heilige Geest leert ons de waarheid van binnen verstaan, niet alleen zo maar wat uitwendigheden, gelijk iemand die geen stenen uit diamanten kent, maar de Geest leert ons de natuur van de zaak inwendig, verstaan; die leert ons de waarheid verstaan, gelijk die in Christus Jezus is.

- (1) Zodat men Jehovah daardoor komt te zien met een ongedekt aangezicht. 2 Kor. 3: 18. Hij leert de mens verstaan wat de hemel is, en de natuur van de hemel, bestaande in deugd en heiligheid, waarom David zegt: Ps. 93: 5: *De heiligheid is uw huize sierlijk, o Heere! tot lang dagen.* Andere mensen zeggen wel: *och, dat ik in de hemel was!* Maar zij zeggen niet: *ach, dat ik maar heilig was!* Dat is bij de heiligen hun hemel, en het beeld van de Heere onze God, en dat is al hun tevredenheid en lust, nabij God te zijn. Ps. 73: 28.
- (2) Waar de Heilige Geest komt het hart verlichten, daar geeft Hij een greep in 't hart, zodat ze Jezus' zin hebben, 1 Kor. 2: 16. Waardoor zij dan zulk een eenvoudigheid in de Zaligmaker zien, en zoeken anders niet dan Jezus, nevens wie hun niets lust in de hemel of op de aarde, met Asaf, Ps. 73: 25. En zo weten zij dat het oogmerk van het gehele Woord niet anders is gericht dan tot heiligheid, en dat het de wil Gods is, onze heiligmaking, 1 Thess. 4: 3. Ja, dat zijn die goede gevolgen, die Gods kinderen uit het Woord halen. Zij zeggen: Word ik *om-niet* zalig, zo is dat een bijzondere stap tot heiligheid, wensende dat Jezus, hun Zaligmaker, een gedaante in hen mag krijgen, Gal. 4: 19, omdat God gezegd heeft: Wees heilig, want Ik ben heilig, 1 Petrus 1: 16.

3. Het derde werk van de Heilige Geest is, dat Hij de mensen leert alle zware en onmogelijke dingen, zo het scheen, volvaardig doen en zo vermogen zij alles door Christus; die hun kracht geeft. Filip. 4: 13.

Helaas! de mensen leren wat zeggen, maar zij komen tot het doen niet maar de Heilige Geest behoeft maar twee woorden te spreken, en zegt: spreekt zo en doet zo. *Indien gij deze dingen weet, zalig bent gij, indien gij dezelve doet,* Joh. 13: 17. Velen weten wel te spreken van de deugd van zachtmoedigheid, en dat men zo niet moet toornen, maar als het voorkomt dat men de deugden zal oefenen. Ach, waarom doet u het dan niet? Immers, Christenen, wij vermogen alles te doen door Christus die ons kracht geeft, Filip. 4: 13. En Gods Geest doet ons al die onmogelijke dingen overstappen. Als men de mensen van zonden bestraft, bijzonder de groten, och! dat kunnen zij niet overkomen, en zeggen: Het is mij nog van mijn leven niet gebeurd, zo in een gezelschap bestraft te worden. Daar zij met David moesten zeggen: Ps. 41: 15: *De rechtvaardige sla mij, het zal mij weldadigheid zijn, het zal olie op mijn hoofd zijn, en mijn gebed zal voor hem ten goede wezen.*

Onderzoek

Wanneer nu iemand deze tekenen nog niet in zich bevindt, zo moet men daarom de moed nog niet verloren geven, maar zichzelf opwekken door 't gebruik der middelen, om de Heilige Geest in onze zielen te krijgen, om daar te wonen en te werken. Laat u daartoe opwekken, en door deze dingen u bewegen, om niet *bijna*, maar *geheel* Christenen te worden.

1. Indien wij de Heilige Geest nog niet in ons hart hebben, zo zijn wij geen planting Gods, en Christus zegt van u: Alle plant, die mijn hemelse Vader niet geplant heeft, wordt buiten geworpen, Matth. 15: 13. Dat is zijn huis maar op het zand te bouwen. Maar die in 't huis des Heeren geplant is, die zal gegeven worden te groeien in de voorhoven van onze Gods, Ps. 92: 14. Dat zijn die planten waardoor de Heere God verheerlijkt werd, Jes. 60 en 61. Als ze zijn eikenbomen der gerechtigheid, en voortbrengen vruchten, die de bekering waardig zijn, Matth. 3: 8.

2. Bedenkt eens, wat is toch al die wetenschap zonder deze leiding van de Geest? Immers niemendal, want onze rede en het verstand is bedorven, en daaraan zijn wij als vast gebonden; en daar komt dan

niet anders uit dan die stinkende hovaardij, liefdeloosheid omtrent elkaar, en boze nijdigheid. Dat is niet anders dan uitgehouwen bakken te graven, en daar zelf stinkend water in te halen. Een vuile bornput werpt niet anders op dan stinkend onrein water. Dat is de Fontein des levenden waters te verlaten, en zichzelf uit te houwen gebroken bakken die geen water houden, Jer. 2: 13. Maar door Gods Geest geleid en geleerd te worden, is de rechte wijsheid die van boven is, die zuiver, vreedzaam, gezeglijk is, en vol van allerlei Christelijke deugden, Jak. 3: 17.

III. *Hoe nodig wij hebben getroost en geleerd te worden.*

Ik zal u nog deze middelen aanwijzen, die wij gebruiken moeten, om de Heilige Geest en deszelfs werking in ons te krijgen:

1. Gaat veel bij deze Geest ter school, in 't horen van Gods Woord, want het geloof komt uit het gehoor, daardoor werkt de Geest in 't hart. 2 Kor. 4: 13. En door het prediken van het Evangelie krijgt men de Heilige Geest, Gal. 3: 2. Leest dan wel het Woord, en laat het toch niet leeg staan, gelijk uw Bijbel en boeken in uw huizen, gebruikt en leest die veel om uzelf te oefenen, spreekt daarvan met anderen. Het woord van Christus wone zeer rijkelijk in u, met alle wijsheid. Leert en vermaant elkaar, zegt, Paulus Kol. 3:16. *Doet zoals die van Berea, die dagelijks de Schriften onderzochten*, Hand. 17: 11. Zegt niet: *ik heb er geen lust noch smaak in, en of ik lees ik vorder niets, het is toch alles tevergeefs*. Houdt u maar aan de middelen, en wacht op de Heere, die zal er zijn Geest nog eens over geven. De kinderen die school gaan, zitten soms vijf of zes jaren eer zij kunnen lezen, maar als zij dan beginnen te leren, dan vorderen zij meer in een korte tijd. dan in al de vorige, en zo zal 't met u ook nog gaan, als Gods Geest maar in u komt wonen, en u van binnen leert.

2. Leert de beginselen van de Geest verstaan, en dat is anders niet dan de heiligheid, het gehele Woord is tot heiligheid gericht. Wie is de man die de Heere vreest, ik zal hem onderwijzen van die weg die hij gaan zal. Zo getuigt David, Ps. 25:24: *De verborgenheden des Heeren zijn voor die Hem vrezen, en Zijn verbond, om hun dat bekend te maken*. En zo zegt de Heere Jezus van de heilige waarheid. Joh. 7: 17, *die Deszelfs wil wil doen, die zal van deze leer getuigen, of zij uit God is*. Dat is de rechte wetenschap der heiligen te hebben, Spr. 9: 10, en de zalving der heiligen die ons alle dingen leert. Het gehele Woord komt maar uit op heiligheid.

3. Zal God de Heilige Geest in u werken, zo moet er van binnen stilte zijn in u. Wij lezen in Johannes' openbaring, dat, als God sprak, zo was er een stilte in de hemel. Al waar te veel geraas is van binnen, daar kan Gods Geest niet werken. Maar men moet niet doen als de geestdrijvers, die zo stil zitten wachten op de werken van de Geest, zonder gebruik van de middelen; zulk een stilte meen ik niet, maar dat u moet doen zwijgen in u dat al te veel geraas in uw hart maakt.

Wilt u de Heilige Geest in u laten werken, dan moet u doen zwijgen:

- *Uw verstand en rede*, die menigmaal tegen Gods Woord strijden, want die zijn te kort, of te lang, en de zaak te hoog. Christenen, daar is teveel eigenwijsheid van binnen, doet die toch zwijgen. Die wijs wil zijn, die worde dwaas, opdat hij wijs worde. 1 Kor. 1.
- U moet ook uw *lusten en begeerlijkheden* doen zwijgen: Och! die zijn toch het meest strijdig tegen de heilige werkingen van de Heilige Geest, die maken te veel geraas van binnen; doet uw luiheid, lekkerheid, gemakkelijkheid, dartzelheid, pracht, uw vleselijkheid en eigenzinnigheid zwijgen. Daar moet een stilzwijgen zijn als God spreekt, daar is te veel geroep van binnen. Wij moeten dan doen gelijk Israël deed, zo wanneer zij zagen dat de Heere met hen niet optrok, en zo niet werkte als voorheen, zo legden zij hun versierselen af. Exod. 33. Wij moeten onze lusten en begeerlijkheden afleggen, en doen zwijgen. Ach! daar moet stilte in onze ziel wezen, zal God de Heilige Geest in ons werken. Gods kinderen denken menigmaal: *waarom is 't dat de Geest niet meer in mij werkt?* En zij twifelen of ze Gods Geest wel in zich hebben, omdat ze zijn werking zo

niet gewaar worden in hen. Ach Christenen! brengt uw lusten en begeerlijkheden ten onder, dat die zwijgen, en bedwingt uzelf, opdat gij uw lichaam tot dienstbaarheid mag brengen, 1 Kor. 9, 19.

4. Bidt dan God de Heere om de Heilige Geest, dat die toch in u mag wonen, en u leiden in alle waarheid en leren al wat Christus die grote Profeet en Leraar u gezegd heeft. Onderwerpt u altijd aan het geleide van de Geest der genade en der gebeden. De hemelse Vader heeft beloofd, *de Heilige Geest te geven aan die Hem daarom bidden*, Lukas 11: 18. Deze bijzondere belofte is een dierbaar legaat van Jezus' Testament aan zijn Kerk nagelaten, dat die Geest in hen zou werken genade, geloof en heiligmaking, om hen bekwaam te maken voor de hemel, om hen tot God te brengen, die gesteld zijn tot erfgenamen van de zaligheid. Het heerlijkste en vermakelijkste voor een Christen is, dat hij in de gemeenschap met God in de gebeden, en in dat wederomstuitende antwoord van God op hun gebeden, houdt samenspraak tussen God en de ziel. Dit is het heerlijkste hier op aarde voor Gods kinderen, die de Heere Jezus daarom geleerd en gelast heeft. Joh. 16: 24, *Bidt, en gij zult ontvangen, opdat uw blijdschap vervuld zij*. Laat dan al uw begeerte bij God bekend worden die gezegd heeft in Zijn Woord: *bidt, en gij zult ontvangen. Stort uw hart voor God uit, maakt een begrip te hebben in uw verstand van nood, en gaat daarmee verlegen zijnde, naar God, en maakt Hem uw verzoek en begeerte bekend met woorden en smekingen, want u hebt nu een vrije toegang bij Mijn Vader, dit heb Ik voor u verdiend, bidt dan om alles wat u nodig hebt; wilt u eer, staat, gunst, geestelijke en lichamelijke dingen, bidt die van Mijn Vader, en u zult ze krijgen want Ik heb het verdiend. Al wat u Mijn Vader zult bidden in Mijn Naam, dat zal Hij u geven; als u bidt, u zult zeker antwoord daarop krijgen*. Zodat al wat een Christen recht bidt, naar de wil Gods, dat verkrijgt hij.

Maar wij moeten wel verstaan, *hoe* dat een Christen altijd verhoord wordt.

- Bidt u om de gunst der mensen, en krijgt die, of gij mist die, zo is 't alleen een verkrijgen, beter is 't dat een kind Gods in alle zaken daarbij om gebeden heeft, God maar in de plaats krijgt; dan vindt hij het al in God, in wiens algenoegzaamheid de ziel dan rust, en vindt daarin de gunst der mensen, eer, staat en rijkdommen Ziet dit in David, als hij klaagt over de ongunst van zijn vijanden, maar het was hem genoeg, dat hij God tot een Vriend had, en zegt daarom, Ps. 42: 6: *Wat buigt gij u neder, o mijn ziel, wat zijt gij onrustig in mij? Hoop op God; gij zult Hem nog loven*.
- Wanneer Paulus gebeden had, dat de engel van de satan van hem wijken zou, zo stelt hem de Heere tevreden met genoegzame genade, en zegt: *Mijn genade is u genoeg, want Mijn kracht wordt in uw zwakheid volbracht*, 2 Kor. 12: 9. *Wentelt uw weg maar op de Heere, die zal het wel maken, want Hij zorgt voor u*, Ps. 37: 5. *Dan zult gij u verlustigen in de Almachtige; ja, die zal u overvloedig goud, en machtig zilver zijn*, Job 22: 25. Daarin rusten dan Gods kinderen, als zij God maar krijgen in al hetgeen waarom zij gebeden hebben.

Indien u deze twee dingen maar aanmerkt, dan zult gij bevinden dat u altoos verhoord wordt.

- (1) Gods kinderen bidden altoos naar de wil van hun Vader, in Jezus' Naam, en dan verkrijgen zij het ook; want dat blijkt als zij bidden om de heiliging van Gods Naam, en de komst van zijn Koninkrijk, wel dat is vast, dan bidden zij volstrekt naar Gods wil, en zij verkrijgen het; zo zegt Christus tot hen: *Vreest niet, gij klein kuddeke! want het is uws Vaders welbehagen u het Koninkrijk der hemelen te geven*, Lukas 12: 32. En zo andere dingen, die bidden zij ook naar Gods wil, want zij begeren geen ding dat God niet wil geven, en dat bidden zij onder voorwaarde, zo de Heere daardoor meest kan verheerlijkt worden, en als het hun zalig is, anders weten zij wel dat het hun maar venijn en vergif zou wezen; gelijk blijkt in de oudvaders, en bijzonder uit Hebr. 11: 10, Zij betuigden dat ze maar vreemdelingen waren, in 't land der beloften, want zij verwachtten een stad die fundamenten heeft; en dat vervulde evenwel hun begeerte. Zo heeft de Heere Jezus ook Zelf gedaan, Matth. 26: 39: *Vader niet Mijn, maar Uw wil geschiede*. Niet mijn, voor zoveel die

strijdig zou zijn tegen Gods wil, dat willen zij ook niet; waaruit wij klaar zien, dat al wat de gelovigen bidden, zij dat verkrijgen.

- (2) Ziet men op het krijgen zelf, dan krijgen zij al wat zij bidden in opzicht van het onderwerp, want Christus zegt: *opdat uw blijdschap vervuld worde.*

Zij krijgen God in en door 't bidden, en dan vinden zij, ook meteen alles in God waarom zij gebeden hebben. Zij krijgen óf de zaak, en daar zien zij God in, als de God der blijdschap hunner verheuging, Ps. 43: 4. En krijgen zij de zaak niet waarom zij gebeden hadden, dan is het bidden hun genoeg, en zij begeren anders niet dan wat God begeert, en dan krijgen zij ook het einde van hun gebed; want Jezus heeft het hun beloofd, zeggende: Ziet, dit heb Ik bij mijn Vader verdiend, en nu is alles het uw, de hemel, de aarde, en alles geniet gij uit Mijn woorden, 1 Kor. 3: 22. Is 't niet altijd in gevoelen, het is nochtans in de zekerheid en grondoorzaak, de wortel der zaak zal altijd vast blijven, Job 19: 28.

Ook wordt vervuld de blijdschap huns harten, in opzicht van het Voorwerp, dat is God, Wiens goedertierenheid hun beter is dan het leven, Ps. 63: 4. Hoewel niet altijd in dezelfde grootheid in 't gevoelen en gezicht, want soms neemt God het licht van Zijn genade wel weg, zodat Hij Zijn kinderen wat in de duisternis laat wandelen, wanneer zij geen licht ziende, nochtans hopen en vertrouwen op de Heere hun God, Jes. 50: 10.

Hieruit kunnen wij leren, dat al hetgeen Gods kinderen bidden door 't geloof, dat krijgen zij. Het moet dan een Christen niet genoeg zijn dat hij bidt, maar hij moet zien hoe hij met zijn gebeden bij God staat, of de Heere die wel beantwoordt, en of men die terugstuiting van het gebed in zijn hart krijgt. Zo zegt David, Ps. 85: 8: *Ik zal horen wat de Heere spreken zal, want Hij zal tot zijn gunstgenoten van vrede spreken.* Nadat Habakuk, hfdst. 2:1, gebeden had om de verlossing van Gods volk, hield hij wacht om te horen wat de Heere in hem spreken zou.

Nog blijkt het uit de beweeglijke woorden van de Zaligmaker Zelf, Joh. 11: 41, 42: Hij hief Zijn ogen naar de hemel, en zei: *Ik dank U Vader, dat Gij Mij gehoord hebt, doch Ik wist dat Gij Mij altijd hoort.* Soms doet God het door een engel, Dan. 9: 23: De engel zei tot hem, in het begin van Uw smeking is het woord uitgegaan, want gij bent een zeer gewenst man. Het blijkt ook in de hoofdman Cornelius: Uw gebeden en aalmoezen zijn bij God in gedachtenis gekomen. Of de Heere doet ook wel om ons geloof te hulp te komen, of door andere tekenen, gelijk aan de apostelen, Handelingen 2, als zij bijeen waren in het gebed. Zodat een waar Christen nauwkeurig acht moet geven op Gods antwoord op zijn gebed, dat daarvan de enige vrucht is; want wel geloofd, is wel verkregen; en wel gelet, is ook wel gebeden.

Bestrafing en opwekking

Dit dient tot *bestrafing* van vele losse Christenen onder ons, die zo weinig letten op hun gebeden; zij bidden daar zo wat heen, hetzij formuliergebeden, of wel wat anders, maar zien dezelve niet na, hoe ze daarmee bij God staan, of zij wel antwoord krijgen op hun gebeden.

Maar het moet bijzonder dienen tot *opwekking* voor Gods kinderen, dat wij toch nauw letten op onze gebeden, die wij doen, of wij daarmee al wel bij God staan, of onze verzoekschriften ook beantwoord worden. En dit kunnen wij weten, indien God ons gewillig gemaakt heeft, en opwekt tot het bidden, zo God bij ons als een gebed gesproken heeft, en zegt: *Komt, zoek Mijn aangezicht;* en als men daar dan gewillig toe zijnde, zegt: *ik zoek Uw aangezicht, o Heere!* Ps. 27 en 105. En dit geschiedt wel op deze wijze:

1. Als het hart bereid is, gelijk David zegt, Ps. 57: 8: *O God, mijn hart is bereid.* Zo ook omtrent het bidden, als men de noodzakelijkheid gevoelt dat men bidden moet, gelijk blijkt in Hanna, 1.

- Sam. 1. Of uit radeloosheid, dat men geen hulp noch uitkomst ziet, dan naar die sterken Rotssteen gaat, door het gebed, gelijk David, Ps. 18 en 71: 3.
2. Ook kan men het weten als God in de gebed Zichzelf dichter bij ons brengt, en wij Zijn aangezicht zien, en ons also omhelst; en dat noemt de Schrift, *de kussing Gods*. Zo zegt de bruid, Hoogl. 1: 2: *Hij kusse mij met de kusse Zijnsmonds, want zijn liefde is zo uitnemend, dat ze beter is dan de wijn*. Dan brengt de Koning haar in zijn binnenkamer en Wijnhuis, waar de liefde over haar de banier is.
 3. Soms doet de Heere dit door veelvuldige vertroosting aan die biddende ziel, en in 't geven van Zijn gevoelige genade, als Hij de ziel nabij Zich brengt in 't gebed, en als die de Heere achter aankleeft, gelijk David, Ps. 63: 9 en gelijk Jakob, hij kleefde de Heere vast aan, en worstelde met Hem die hij niet wilde laten gaan, voordat hij een zegen van God had, Gen. 32.
 4. Wij kunnen ook weten of wij in het gebed wel bij God staan, zo wij na het bidden geruster zijn dan tevoren, alhoewel wij de zaken nog niet verkregen hebben. Ja, al verkreeg men de zaak niet, als men door het bidden God onze begeerte bekend gemaakt heeft, en onze nood de Heere voorgedragen, zo heeft het hart lucht gekregen, en dan is de ziel gerustgesteld; want die rust alleen in de wil van God en in des Heeren algenoegzaamheid; en dan verlustigt zij zich in de Almachtige die haar eens zal geven de begeerte der ziel, Ps. 37: 4.
 5. Men kan het ook weten, als wij altijd vertrouwen op God, en van Hem afhingende, op des Heeren goedertierenheid hopen, in welke ongelegenheden men mocht komen, en hoe onwaarschijnlijk het mocht wezen, altoos maar stil te zijn, in afhanging van de Heere onze God. Heeft Hij ons geen middelen ter hand gesteld, nochtans ziet hij al zijn hulp in God, wetende dat God met één man duizenden kan verslaan, waar anders zonder hulp van de Heere, geen duizenden één man zou kunnen verslaan; waarom zij met David zeggen, Ps. 6: 9: *Wijkt van mij, gij werkers der ongerechtigheid, want de Heere heeft de stem mijns geweens gehoord*.
 6. Heeft hij al middelen bij de hand, zo ziet hij daar ten enenmale overheen, wetende dat die middelen zonder Gods zegen niemendal zijn, *en dat die vervloekt is, die vlees tot zijn arm stelt; maar gezegend daarentegen is de man die op de Heere vertrouwt*. Jer. 17: 5, 7. Men moet gedurig goede middelen bij de hand nemen, en daar dan gedurig op rusten, gelijk Jósafat zei: *Laat ons maar sterk zijn, en strijden voor de steden van onze volks, de Heere zal ze in onze hand geven; gij zult in deze strijd niet te strijden hebben, staat maar, en ziet het heil des Heeren*, 2 Kron. 20: 17.
 7. En dan kan men weten dat God ons verhoort, als men na 't bidden meer aangezet wordt om God te dienen, te lieven en te vrezen, en onszelf te tuchtigen: anders zouden wij in plaats van God te omhelzen, van de satan omhelsd worden.
 8. Maar bevindt men meerdere liefde tot God te hebben, dan kunnen wij ons verzekeren dat wij met onze gebeden heel wel bij God staan, en kunnen met verzekering gelijk David zeggen, Ps. 116: 1: *Ik heb lief, want de Heere verhoort mijn stem*. Laat het dan gaan zo het wil, Gods kinderen hebben God zelf, en kunnen met de Kerk zeggen, Klaagl. 3: 24: *De Heere is mijn Deel, zegt mijn ziel, daarom zal ik op Hem hopen*. En Hab. 8: 17, 18: *Hoewel de wijnstok niet meer bloeien zal, het werk des olijfbooms liegen zal, en de velden geen spijs meer voortbrengen zullen, zo zal ik nochtans in de Heere van vreugde opspringen, en ik zal mij verheugen in de God mijns heils*. Laat dan tot Gods Naam de begeerte van Uw ziel zijn en zegt met de Kerk, Jes. 26: 9: *Met mijn ziel heb ik U begeerd in de nacht; ook zal ik U met mijn geest, die in 't binnenste van mij is, U vroeg zoeken*. De Heere lere ons zo wat nuttig is, en leide ons op Zijn eeuwige weg.
- Amen; ja amen.